

Ενεργειακή φτώχεια
στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις
Ποσοτική και ποιοτική έρευνα
σε 17 κλάδους,
ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΒΑΤΙΚΙΩΤΗΣ, έρευνα ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

1. Δύο διαδικασίες σε παράλληλη εξέλιξη

1. Ενεργειακή μετάβαση με στόχο μείωση εκπομπών αερίων ρύπων

Η ανθρωπογενής κλιματική αλλαγή αυταπόδεικτη, συνεπώς απαραίτητη η στροφή στις ΑΠΕ, αμφισβητούμενη η βιαιότητα της μετάβασης

Οι κατά κεφαλήν εκπομπές CO₂ Ελλάδας (6,18 μ.τ) υποδεέστερες μ.ο. ΕΕ (6,38) και ΟΟΣΑ (9,55)

Η προώθηση των ΑΠΕ συνοδεύεται από προβλήματα στοχαστικότητας.

Συντελεστής φόρτισης 2018 α/γ: 27%, φ/β: 17%. Συνέπεια αύξηση ΟΤΣ και τιμών καταναλωτή

2. Απελευθέρωση – ιδιωτικοποίηση της αγορά ενέργειας

Ακόμη και σε ώριμες αγορές (ΗΒ) η απελευθέρωση δεν μείωσε τις τιμές (χονδρική/μεταφορά/παροχή)

Τιμή kWh από 2006 – 2017 νοικοκυριά: από 0,07 ευρώ -> 0,194 (+177%) ΕΕ&ΕΖ: 45%

Μεσαίου μεγέθους βιομηχανίες: 0,067 -> 0,086 (αύξηση 28%) ΕΕ:5%, ΕΖ: 3% 2017: 0,079 ευρώ

Προβλήματα: αύξηση ενεργειακής εξάρτησης, περιβαλλοντική καταστροφή (α/γ στα βουνά), επιβάρυνση εμπορικού ισοζυγίου, κ.α.

2. Ενεργειακή φτώχεια: νέα, ραγδαία αναπτυσσόμενη μορφή φτώχειας

Ορισμός: Αδυναμία πρόσβασης στις σύγχρονες υπηρεσίες ενέργειας
Αποτέλεσμα πολλών παραγόντων: Χαμηλό εισόδημα, υψηλές τιμές καυσίμων, ενεργειακή απόδοση, βαθμός χρησιμοποίησης κατοικιών, ηλικία μελών νοικοκυριού (βάσει ορισμού Συνηγόρου Πολίτη)

Ο πιο απλός ορισμός – ποσοτικό κριτήριο: όριο δαπάνης 10% για ενέργεια ετήσιου εισοδήματος.

Ελλάδα: 51% (έρευνα ΕΚΠΟΙΖΩ, 2018). Ξεπερνάει κάθε άλλο ορισμό φτώχειας, πχ Σε κίνδυνο φτώχειας 2018: 18,5%, με κατώφλι 2008: 45%, υλικές στερήσεις: 33%

Δημιούργημα λιτότητας προγραμμάτων διαρθρωτικής προσαρμογής

Ληξιπρόθεσμα χρέη σε λογαριασμούς ενέργειας: 19% 2010, 36% 2018

Αδυναμία διατήρησης του σπιτιού ζεστό: 15% 2010, 23% 2018

3. Μικρομεσαίες επιχειρήσεις μετά τα μνημόνια

Ποσοτικές μεταβολές

Μείωση αριθμού επιχειρήσεων 2008-2016 κατά 9%

Εστιάζοντας σε κλάδους ΜμΕ: τριπλάσια 28%

Ποιοτικές μεταβολές

Ανάδειξη νέων κλάδων. Με κριτήριο αριθμό εργαζομένων 6 κλάδοι αύξησαν απασχόληση: Ενημέρωση – επικοινωνία, Καταλύματα – εστίαση, διοικητικές δραστηριότητες, διαχείριση αποβλήτων – επεξεργασία λυμάτων – παροχή νερού, δραστηριότητες ανθρώπινη υγείας και μέριμνας, κ.λπ.

Δεν εφάπτονται με παραδοσιακή μικρομεσαία επιχειρηματικότητα (εξαίρεση καταλύματα – εστίαση).

4. Μεθοδολογία

1. Μέτρηση ενεργειακής φτώχειας σε ΜμΕ πρώτη φορά στο πλαίσιο έρευνας οικονομικού περιβάλλοντος 7/2019 ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ & Marc. Τηλεφωνικές συνεντεύξεις σε στρωματοποιημένο δείγμα 806 πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων.

2. Ερωτηματολόγιο με 29 ποσοτικές και ποιοτικές ερωτήσεις

Προνομιακό (μη αντιπροσωπευτικό) δείγμα 19 επαγγελματιών από 17 κλάδους
12 από Αθήνα, 7 εκτός Αθηνών

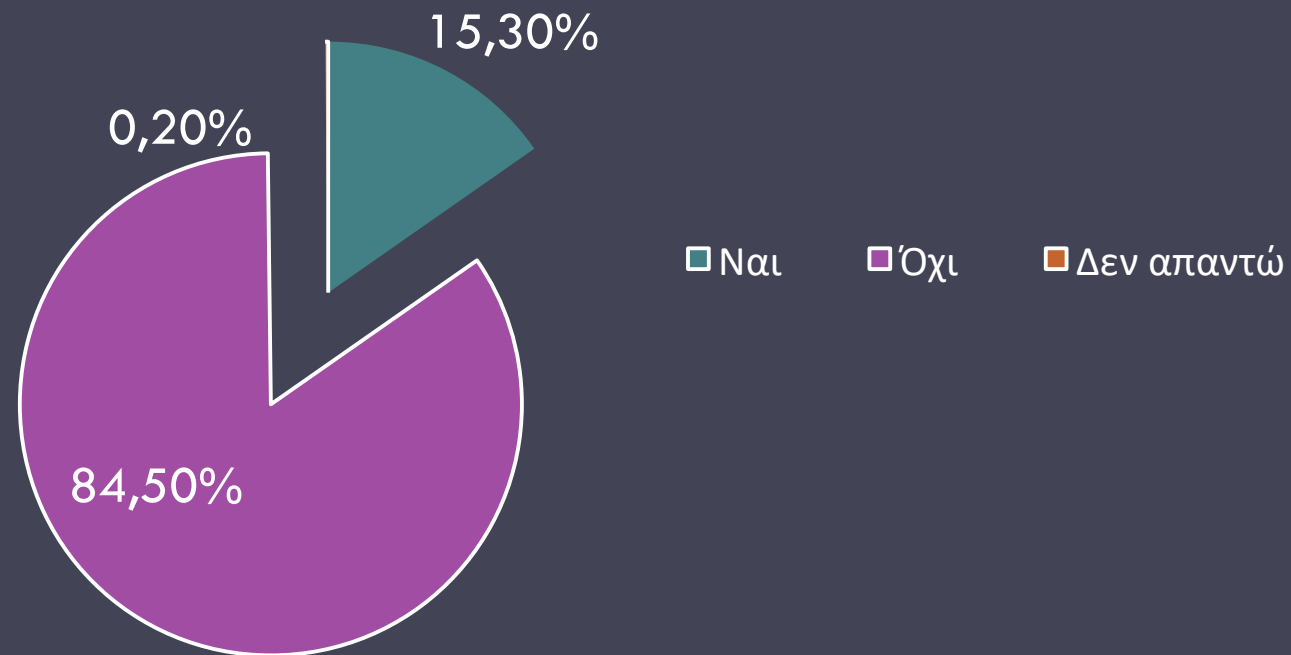
Μάιος – Σεπτέμβριος 2019

Οι περισσότερες εκ του σύνεγγυς, ελάχιστες τηλεφωνικές και μέσω e-mail

Μοναδική στο είδος της καθώς ακόμη και στην σχετική ευρωπαϊκή ιστοσελίδα δεν υπάρχει καμία έρευνα που να επεκτείνει την μελέτη πέραν των νοικοκυριών. Γεννιέται πρόβλημα ευρέως αποδεκτού ορισμού.

5Α. Η ενεργειακή φτώχεια στις ΜΜΕ (ερωτηματολόγιο Marc, σε στρωματοποιημένο, πανελλαδικό αντιπροσωπευτικό δείγμα ΜΜΕ)

Έχετε καθυστερημένες οφειλές σε λογαριασμούς ενέργειας (ΔΕΗ, φυσικό αέριο);

5B. Η ενεργειακή φτώχεια στις ΜΜΕ (ποιοτικές συνεντεύξεις)

Καθυστερημένες οφειλές

Προς ΟΤΕ, ύδρευση: 9,3%, πρώην ΙΚΑ: 11,4%, ενοίκιο: 12%, τράπεζες: 14,9%, **ενέργεια: 15,3%**, προμηθευτές: 16,1%, εφορία: 21%, πρώην ΟΑΕΕ: 22%

Με κριτήριο το μέγεθος των ΜμΕ

Αριθμός εργαζομένων: 1 άτομο: 18%, πάνω από 5 άτομα: 7%

Ετήσιος τζίρος: έως 50.000 ευρώ: 22%, άνω των 300.000 ευρώ: 5%

Συμπέρασμα

Όσο μικρότερη μια επιχείρηση τόσο πιθανότερο να ενδέεται ενεργειακά

6. Η ποσοτική διάσταση της ενεργειακής φτώχειας στις ΜΜΕ (ερωτηματολόγιο)

42% άφησε απλήρωτους λογαριασμούς στο παρελθόν

Κανένας δεν έχει τώρα απλήρωτους λογαριασμούς

32% έχει διακανονισμό αποπληρωμής παλιότερων χρεών

Κανένας δεν έχει δει βελτίωση από 8/2018 σε κάλυψη ενεργειακών αναγκών

68% έκανε περικοπές στην ενεργειακή κατανάλωση

53% δεν έκανε σπατάλες πριν την κρίση

63% η είσοδος ιδιωτών μείωσε τα τιμολόγια ρεύματος

21% η είσοδος των ιδιωτών βελτίωσε παρεχόμενες υπηρεσίες

24% η ύπαρξη πληθώρας εταιρειών μείωσε τιμές υγρών καυσίμων

63% διαμόρφωση τιμών από το κράτος

74% τιμολογιακή πολιτική διαφοροποιημένη συναρτήσει κλάδου, περιοχής

37% μόνο γνωρίζει τι μέρος κόστους αντιπροσωπεύει το ΕΤΜΕΑΡ

7. Η ποιοτική διάσταση της ενεργειακής φτώχειας στις ΜΜΕ

Τρεις ομάδες ΜμΕ με βάση απάντηση σε ερώτηση για κατανάλωση ρεύματος ως ποσοστό εισοδήματος/κέρδους

Πρώτη κατηγορία (αυτοαπασχολούμενοι, τεχνικά επαγγέλματα) <5%, Δεύτερη κατηγορία (εμπορικές επιχειρήσεις) $\geq 10\%$, τρίτη κατηγορία (εστίαση, μεταποίηση, κ.λπ.): 25%

Ραγδαία επιδείνωση όρων ζωής και εργασίας επαγγελματιών

Κλειστά καλοριφέρ το χειμώνα, κλιματιστικά το καλοκαίρι, θερμοσίφωνες, φώτα βιτρίνας, λαμπτήρες φωτισμού που άνοιγαν όταν έμπαινε πελάτης, ακόμη και διαμόρφωση ωραρίου εργασίας σε συνάρτηση με την ανατολή και δύση του ηλίου.

8. Συμπεράσματα

Οριζόντια διαίρεση

1. Αυτοαπασχολούμενοι: ενεργειακή φτώχεια συγκρίσιμη με νοικοκυριά
2. Εμπορικές επιχειρήσεις, μεταποίηση υψηλή έως πολύ υψηλή κατανάλωση
3. Εστιατόρια χρησιμοποιούν πολλές και διαφορετικές μορφές ενέργειας

Κάθετη διαίρεση, βάσει μεγέθους

Οι μικρές επιχειρήσεις επιβαρύνθηκαν δυσανάλογα ως προς τις μεγάλες καθώς ηλεκτρικό κόστος / μονάδα παραγόμενου προϊόντος ή προσφερόμενης υπηρεσίας είναι πολύ μεγαλύτερο.